

Sygn. akt IV U 241/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Kazimierz Kostrzewa

Protokolant: protokolant sądowy Marta Bartusiak

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2016 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania E. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 3 marca 2016 roku nr (...)

w sprawie E. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu E. M. emeryturę od dnia (...)

Sygn. akt IVU 241/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 7 czerwca 2016 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 03.03.2016 r. odmówił E. M. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162 poz 1118 z zm). W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż odwołujący nie spełnia przesłanek przyznania świadczenia emerytalnego określonych w powołanej ustawie, bowiem nie udokumentował 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy nie uznał okresu od 15.05.1975 r. do 31.12.1998 r., ponieważ w świadectwie pracy zawarto informację, że nie była to praca w warunkach szczególnych, jak również z dokumentacji archiwalnej wynika, że odwołujący pracował jako kierowca Ż., a od 1989 r. otrzymał dodatek za prowadzenie przyczepy jednakże brak informacji czy praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

E. M. w odwołaniu od decyzji domagał się jej zmiany i przyznania mu emerytury na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ponieważ pracował w warunkach szczególnych w okresie od jesieni 1978 r. do 31.12.1998 r., jako kierowca samochodowego pow. 3,5 tony co zamierza wykazać zeznaniami świadków oraz własnymi zeznaniami. Po uwzględnieniu tego okresu zatrudnienia legitymuje się ponad 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. M. urodzony w dniu (...) ukończył 60 lat. Odwołujący legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad 25 lat na dzień 01.01.1999 r. W dniu 28.01.2016 r. odwołujący wystąpił z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury. Nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

/dowód: wniosek z dnia 28.01.2016 r. –k. 1-4 ar czII/

W okresie od 15.05.1975 r. do 31.10.1999 r. odwołujący był zatrudniony w Spółdzielni (...) w Ż. na stanowisku kierowcy w pełnym wymiarze czasu pracy. Spółdzielnia produkowała artykuły gospodarstwa domowego z drewna tj. łyżki, wałki, deski do krojenia. W najlepszych latach spółdzielnia zatrudniała ok. 1000 chałpników. Na etacie zatrudniała ok. 70 osób. Odwołujący początkowo kierował samochodem marki Ż.. Odwołujący w 1977 r. uzyskał prawo jazdy kat. C i od 01.11.1978 r. do 31.12.1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był kierowcą samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony marki (...), (...)z przyczepą od 01.08.1989 r. Pracował od poniedziałku do piątku co najmniej po 8 godzin, w soboty krócej. Rozwoził towar po całym kraju między innymi do portów w G. i w S., bo Spółdzielnia dużo produkowała na eksport. Jako kierowca kontrolował ilość i rodzaj załadowanych i wyładowywanych towarów, ponieważ musiał wiedzieć gdzie co jest załadowane, ponieważ woził towar do różnych odbiorców, a ponadto musiał się rozliczyć z ładunku, a zdarzały się kradzieże. Był to dodatkowo płatny obowiązek w ramach umowy zlecenia. Nie wykonywał tej pracy fizycznie, bo to robili pracownicy załadunkowi i pracownicy wyładunkowi odbiorców. W okresach; od 25.07.1984 r. do 31.07.1984 r., od 28.08.1984 r. do 31.08.1984 r., od 29.10.1984 r. do 31.10.1984 r., 09.11.1984 r. i od 03.08.1987 r. do 07.08.1987 r. przebywał na urlopie bezpłatnym.

/dowód: świadectwo pracy z dnia 30.10.1999 r. –k. 9 ar czII,

kserokopia akt osobowych, w tym angaż z dnia 02.11.1978 r. i umowy zlecenia - akta rentowe czII,

zeznania świadka A. M. –k. 10-11 as,

zeznania świadka S. Z. –k. 11 as,

zeznania odwołującego –k. 11-12 as/

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom świadków: A. M. i S. Z., że odwołujący w okresie zatrudnienia w Spółdzielni (...) w Ż. od 01.11.1978 r. do 31.12.1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był kierowcą samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony marki (...), S. (...) z przyczepą od 01.08.1989 r. Nie jeździł samochodami o niższej ładowności. Zeznania te korespondują z dostępną dokumentacją pracowniczą. Słuchani w sprawie świadkowie pracowali z odwołującym na przestrzeni spornego okresu i dzięki temu posiadali wiedzę na ten temat. Zeznania świadków korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym i pozwalały w sposób wiarygodny ustalić rzeczywisty charakter pracy odwołującego we wskazanym okresie.

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom odwołującego, ponieważ były spójne konsekwentne i nie zawierały wewnętrznych sprzeczności. Depozycje te potwierdzały dowody z zeznań świadków i z dokumentów.

Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów, w szczególności zalegających w aktach rentowych i aktach osobowych, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości Sądu, zarówno treść jak i forma dokumentów nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich jakie należałoby uwzględnić urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego w tym wynikającego z art. 244 i art.245 k.p.c. Sąd uznał za wiarygodne jedynie częściowo świadectwo pracy z dnia 30.10.1999 r. wystawione przez Spółdzielnię (...) w Ż., ponieważ w oparciu o całość dostępnego materiału dowodowego ustalił, że odwołujący od 01.11.1978 r. do końca zatrudnienia u tego pracodawcy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był kierowcą samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony marki (...) i S. (...) z przyczepą.

Sąd rozważył, co następuje:

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie czy E. M. przysługuje prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 748 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei art. 32 ust. 4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Z §1 Rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. § 2 ust. 1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. §4 pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Kwestią sporną pomiędzy stronami było ustalenie, czy E. M. był zatrudniony w warunkach szczególnych przez cały okres zatrudnienia w Spółdzielni (...) w Ż. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o nośności powyżej 3,5 tony.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji. Natomiast w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia (§ 4 ust. 3). W myśl § 21 ust. 1, 4 i 5 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury lub renty z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w

powołanym przepisie jest zawarty w § 22 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r., III UZP 5/85 wyjaśnił, że w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Pogląd ten został rozwinięty w znowelizowanym art. 473 kpc, który stanowi, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udawadniane wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (por. wyr. SN z dnia 02.02.1996 r. II URN 3/95 OSNP 1996/16/239). Odwołujący nie posiada świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez Spółdzielnię (...) w Ż.. W świadectwie pracy z dnia 30.10.1990 r. pracodawca zawarł stwierdzenie, że odwołujący nie wykonywał zatrudnienia w warunkach szczególnych. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 czerwca 2009 r. I UK 24/09 stwierdził, że świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. (LEX nr 518067). Dokument taki nie tworzy praw podmiotowych, nie ma też cech wyłączności w zakresie dowodowym, lecz podlega sądowej kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej (tak Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 30 września 2015 r. III AUa 537/15

(LEX nr 1817530). Skoro więc w niniejszej sprawie odwołujący nie dysponował świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie od 15.05.1975 r. do 31.12.1998 r. zasadnym stało się ustalenie okoliczności w jakich odwołujący świadczył pracę na podstawie zeznań świadków, jego zeznań oraz dowodów z dokumentów. W oparciu o nie Sąd ustalił, iż odwołujący w okresie od 15.05.1975 r. do 31.10.1999 r. był zatrudniony w Spółdzielni (...) w Ż. na stanowisku kierowcy w pełnym wymiarze czasu pracy. Odwołujący początkowo kierował samochodem marki Ż.. Odwołujący od 01.11.1978 r. do 31.12.1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był kierowcą samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony marki (...), S. (...) z przyczepą od 01.08.1989 r. Odwołujący rozwoził towar po całym kraju. Jako kierowca kontrolował ilość i rodzaj załadowanych i wyładowywanych towarów, ponieważ musiał wiedzieć gdzie co jest załadowane, ponieważ woził towar do różnych odbiorców, a ponadto musiał się rozliczyć z ładunku, a zdarzały się kradzieże. Był to dodatkowo płatny obowiązek w ramach umowy zlecenia. Nie wykonywał tej pracy fizycznie, bo to robili pracownicy załadunkowi i pracownicy wyładunkowi odbiorców. Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 2 grudnia 2014 r. III AUa 493/14 stwierdził, że oczywistym jest, że pracodawca może od kierowcy wymagać ponoszenia odpowiedzialności materialnej za powierzony ładunek do przewozu, podobnie jak kontroli prawidłowego załadunku towarów tak, aby nie zostały przekroczone dopuszczalne naciski na osie pojazdu, co nie wyklucza uznania zatrudnienia na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ukształtowanym poglądem judykatury jest, że przy ustalaniu pracy w szczególnych warunkach kluczowe znaczenia ma nie nazwa zajmowanego stanowiska pracy, ale faktycznie wykonywana praca (LEX nr 1602905por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 413/13, LEX nr 1475167 oraz z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 281). Sąd uznał, że odwołujący mimo tych dodatkowych czynności, w okresie od 01.11.1978 r. do 31.12.1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był kierowcą samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony marki (...), S. (...) z przyczepą, a kontrolowanie za i wyładunku wykonywał dodatkowo we własnym interesie ponieważ odpowiadał za przewożony ładunek. W okresach; od 25.07.1984 r. do 31.07.1984 r., od 28.08.1984 r. do 31.08.1984 r., od 29.10.1984 r. do 31.10.1984 r., 09.11.1984 r. i od 03.08.1987 r. do 07.08.1987 r. przebywał na urlopie

bezpłatnym. W takiej pracy u tego pracodawcy odwołujący nie jeździł samochodami o niższym tonażu niż 3,5 tony od 01.11.1978 r. do 31.12.1998 r. W ocenie Sądu należało mu doliczyć zatem okres od 01.11.1978 r. do 31.12.1998 r. (z wyłączeniem okresów, kiedy przebywał na urlopie bezpłatnym) jako okres pracy w warunkach szczególnych tj. wymienioną w wykazie A dział VIII, poz. 3 rozporządzenia RM z dnia 07 lutego 1983 r. Po uwzględnieniu tego okresu zatrudnienia, odwołujący legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych określonych w wykazie A w wymiarze co najmniej 15 lat.

Biorąc powyższe ustalenia pod uwagę odwołujący spełnia przesłanki do przyznania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach, wynikające z treści art. 32 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a w szczególności § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. nr 8, poz. 43 z póź. zm.). E. M. osiągnął bowiem wiek 60 lat (...) posiada wymagany okres zatrudnienia (ponad 25 letni okres składkowy), a przede wszystkim spełnia kwestionowaną dotąd przez organ rentowy przesłankę w postaci co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, ponieważ po uznaniu mu spornego okresu pracy w warunkach szczególnych tj. od 01.11.1978 r. do 31.12.1998 r. (z wyłączeniem okresów, kiedy przebywał na urlopie bezpłatnym), kiedy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był zatrudniony jako kierowca samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony legitymuje się ponad 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Sąd przyznał odwołującemu prawo do emerytury od dnia (...) r. tj. od osiągnięcia 60 roku życia na podstawie art. 129 ust. 1 powołanej ustawy.

Mając na względzie powyższe orzeczono na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego i art.477¹⁴ §2 k.p.c.